

บทที่ ๗

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงระบบการชำระเงินของประเทศไทยกับต่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางที่จะแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อเสนอแนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เขียนจะขอแบ่งกล่าวปัญหาและข้อเสนอแนะจากผลของการศึกษาของผู้เขียนเท่าที่นำมาออกเป็น ๓ ด้านด้วยกัน คือ

๑. ทางด้านระบบการชำระเงินกับต่างประเทศ
๒. ทางด้านระบบอัตราแลกเปลี่ยนและตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศในประเทศไทย
๓. ทางด้านระบบการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินของประเทศไทย
๑. ทางด้านระบบการชำระเงินกับต่างประเทศ

๑.๑ การชำระเงินโดยวิธีการ เปิดเช็ค เคอร์ออฟเคร ก็ทำให้พอลค้าส่งสินค้า เขาต้องเสียค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ สูงกว่าวิธีการชำระเงินแบบอื่น ๆ ดังนั้น ในกรณีที่ไม่มีการตกลงกันระหว่างพอลค้าส่งสินค้าออกและพอลค้าส่งสินค้าเข้าว่าจะต้องใช้วิธีการชำระเงินแบบใด และจำนวนเงินค่าสินค้านั้น เป็นจำนวนเงินจำนวนสูงซึ่งถ้าใช้วิธีการชำระเงิน โดยการ เปิดเช็ค เคอร์ออฟเคร ก็คิดแล้ว จะทำให้พอลค้าส่งสินค้า เขาต้องเสียค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายมาก พอลค้าส่งสินค้า เขาก็อาจจะพอใจที่จะเลือกใช้วิธีการชำระเงินแบบอื่น ใดๆ ก็ตาม ถ้าผู้ซื้อและผู้ขายยังไม่รู้จักกันดีหรือติดต่อกันมานานจนมีความเชื่อถ้อยกัน เป็นอย่างคี่แล้ว ก็อาจจะทำให้เกิดความเสี่ยงแก่พอลค้าส่งสินค้าออกในการที่จะได้รับชำระค่าสินค้า และทำให้เกิดความไม่แน่นอนแก่พอลค้าส่งสินค้า เข้าที่จะไ้รับสินค้า

โดยถูกต้องตามเงื่อนไขที่ต้องการ ค่ายเหล่านี้ สำหรับผู้ซื้อและผู้ขายที่ทำการติดต่อ
 ค่าย โดยที่ยังไม่รู้จักกันเคยกันและ เชื้อติดกันเป็นอย่างดีแล้ว การชำระเงินวิธี
 ที่ดีที่สุดโดยเฉพาะในแง่ของผู้ส่งออกควรจะใช้วิธีการชำระเงินแบบเปิดเลตเตอร์
 ออฟเฟรคิตแทนวิธี การชำระเงินตามตั๋วแลกเงินหรือวิธีการชำระเงินแบบอื่น ๆ
 สำหรับพ่อค้าส่งสินค้าเขาที่ใช้วิธีการชำระเงินโดยวิธี เปิดเลตเตอร์ ออฟเฟรคิตก็
 ควรจะศึกษาถึงค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการ เปิดเลตเตอร์ ออฟ
 เฟรคิตก่อนที่จะตัดสินใจว่าจะเลือกเปิดโดยวิธีใด เนื่องจากเลตเตอร์ออฟเฟรคิต
 แต่ละประเภทก็มีเงื่อนไขและข้อตกลงที่แตกต่างกัน การคิดค่าธรรมเนียมและ
 ค่าใช้จ่ายก็จะแตกต่างกันไปโดยตามภาระผูกพันและตามความรับผิดชอบของธนาคาร
 ดังนั้น การที่ผู้เปิดเลตเตอร์ออฟเฟรคิตได้ทำการศึกษาและทราบถึงข้อเท็จจริง
 เกี่ยวกับเรื่องนี้ก็จะช่วยให้ทำการตัดสินใจได้ดียิ่งขึ้น ควรจะเปิดเลตเตอร์ออฟ
 เฟรคิตชนิดใดจึงจะเหมาะสมและทำให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้น
 อยู่กับข้อตกลงระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายค้าย และก่อนที่จะเปิดเลตเตอร์ออฟเฟรคิต
 ผู้เปิดควรจะได้พิจารณาเงื่อนไขต่าง ๆ ให้ละเอียดโดยครบถ้วนก่อน เพราะถ้า
 ต้องมีการแก้ไขเลตเตอร์ออฟเฟรคิตในภายหลังก็จะทำให้ผู้เปิดต้องเสียค่าใช้จ่าย
 เพิ่มขึ้นอีก นอกจากนี้ควรจะมีข้อความระบุในเลตเตอร์ออฟเฟรคิตให้ชัดเจน
 ในกรณีที่มีการตกลงให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมบางอย่างจากผู้ขายภายนอกประเทศ
 เพื่อไม่ให้มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนั้นจากผู้ส่งเขา สำหรับเจ้าหน้าที่ของ
 ธนาคารก็ควรจะมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการ เปิดเลตเตอร์ออฟเฟรคิตชนิดต่าง ๆ
 ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้น เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจให้กับพ่อค้า
 เกี่ยวกับเลตเตอร์ออฟเฟรคิต และสามารถให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วย
 ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นให้แก่พ่อค้าได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ทั้ง
 เจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์และพ่อค้าประชาชนโดยทั่วไปเข้าใจรายละเอียด
 ของวิธีการชำระเงินกับต่างประเทศแบบต่าง ๆ อย่างถูกต้อง อันจะช่วยให้มีการ

ใช้วิธีการชำระเงินที่เป็นประโยชน์ที่สุดนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยน่าจะจัดทำคู่มือในเรื่องนี้ออกเผยแพร่ด้วย

๑.๒ ปัญหาความเสี่ยงของพ่อค้าส่งออกในการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าในต่างประเทศ ความเสียหายที่เกิดจากการที่ลูกค้าไม่สามารถชำระค่าสินค้าได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เนื่องจากฐานะทางการเงินของลูกค้าทำให้ไม่สามารถชำระค่าสินค้าได้ พ่อค้าส่งออกจึงควรพิจารณาและทบทวนฐานะทางการเงินและการดำเนินธุรกิจของลูกค้าก่อนที่จะให้สินเชื่อแก่ลูกค้า โดยอาจจะใช้วิธีการสอบถามฐานะทางการเงินของลูกค้าจากธนาคารพาณิชย์ที่ติดต่ออยู่ สอบถามยานักแทนการค้าในต่างประเทศ ศูนย์บริการ การส่งออก หอการค้า แหล่งส่งเสริมการลงทุน วงการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง หรือบริษัทในเครือ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ส่งออกอาจจะใช้วิธีพิจารณาการให้สินเชื่อจากการศึกษาข้อสินค้าในอดีตว่าให้มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้หรือไม่ หรืออาจพิจารณาจากระยะการซื้อของลูกค้าสำหรับวิธีการที่จะกำหนดให้ลูกค้าชำระเงิน เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงแก่พ่อค้าส่งออกวิธีที่ดีที่สุดคือ ควรจะให้ลูกค้าเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตเพิกถอนไม่ได้

(Irrevocable Letter of Credit) ที่รับรองโดยธนาคาร ซึ่งนอกจากธนาคารรับรองการจ่ายเงินแล้ว ธนาคารผู้เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตจะเพิกถอนเครดิตก่อนครบอายุของเครดิตไม่ได้ และในระหว่างที่ตัวแลกเงินยังไม่ครบกำหนดชำระเงิน พ่อค้าส่งออกยังสามารถนำตัวแลกเงินไปขายลคให้แก่นาคารได้อีก

๑.๓ ปัญหาความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับการส่งออก อาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุด้วยกัน แต่สำหรับสาเหตุที่เกิดขึ้นมากที่สุดได้แก่ ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเพิ่มค่าระวางเรือและค่าประกันภัยในกรณีที่ตกลงราคาสินค้าเป็นราคา ปัญหาที่เกิดขึ้นรองลงมาได้แก่ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการจำกัดการนำเข้าที่ใดกำหนดขึ้นใหม่ในประเทศ ลูกค้า การป้องกัน การจำกัด หรือความล่าช้าในการโอนเงินจากประเทศลูกค้าเข้ามายังประเทศไทย การระงับการนำเข้าของลูกค้า ความเสียหายในการไม่สามารถส่งมอบสินค้าตามสัญญาได้โดยครบถ้วน

เนื่องจากอุปสรรคทางด้านการขนส่ง เช่น เรือไม่มารับสินค้าตามกำหนด เป็นต้น ความเสียหายจากการที่รัฐบาลเพิ่มภาษีสินค้าออก จำกัดการส่งออก หรือระงับใบอนุญาตการส่งออก ความเสียหายจากการที่ลูกค้าไม่ยอมรับราคาสินค้าตามเงื่อนไข หรือไม่ยอมรับมอบสินค้าอันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น สินค้าที่ส่งไปให้ลูกค้าเสียหาย สินค้ามีคุณภาพต่ำกว่าที่ตกลงกันไว้ สินค้าผิดประเภทจากที่ใครระบุไว้ หรือสินค้ามีจำนวนน้อยกว่าที่ตกลงกันไว้ เป็นต้น ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วนี้ พอค้าส่งออกมีวิธีการที่จะสามารถปฏิบัติได้ดังนี้คือ

๑) ให้ลูกค้าเปิดเลขที่เช็คออฟเครดิทเพิกถอนไม่ได้ (Irrevocable Letter of Credit) ซึ่งรับรองโดยธนาคาร วิธีนี้จะทำให้พอค้าส่งออกไม่ต้องเสี่ยงกับปัญหาเรื่องลูกค้าไม่ยอมรับชำระเงิน

๒) พิจารณาข้อตกลงที่ทำไว้กับลูกค้าโดยละเอียด และปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ตามที่ใดตกลงกันไว้โดยครบถ้วน รวมทั้งการจัดให้มีการรับรองคุณภาพสินค้า น้ำหนัก หรือใบรับรองอื่น ๆ อันควรมีในแต่ละกรณี ซึ่งออกโดยบริษัทตรวจสอบสินค้า องค์การอิสระ หรือหน่วยงานของรัฐบาล เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาการที่ลูกค้าไม่ยอมรับมอบสินค้าหรือไม่ยอมรับชำระเงินตามจำนวนที่ใดตกลงกันไว้

๓) ทำประกันภัยสินค้าไว้กับบริษัทประกันภัย โดยผู้ส่งออกควรจะศึกษาเงื่อนไขของการประกันภัยโดยละเอียดเสียก่อน เพื่อเป็นการลดภาระความเสี่ยงเกี่ยวกับความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับสินค้าไปให้บริษัทประกันภัย

๔) พิจารณาและทบทวนฐานะทางการเงินและการดำเนินงานของลูกค้านำเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการไม่ยอมรับราคาสินค้าของลูกค้า โดยอาจจะสอบถามจากธนาคารที่พอค้าส่งออกติดต่ออยู่หรือสอบถามจากวงการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

๕) ศึกษาข้อจำกัดของประเทศลูกค้าอย่างรอบคอบก่อนที่จะมีการส่งสินค้าออกไป

- ๖) ขายสินค้า โดยไม่มีการให้สินเชื่อแก่ลูกค้า
 ๗) ขายสินค้าให้แก่ลูกค้าในราคา FOB เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการ
 เพิ่มความเสี่ยงเรือและค่าเบี้ยประกันภัยสินค้า

๒. ทางด้านการระบบอัตราแลกเปลี่ยนและตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ
ในประเทศไทย

๒.๑ ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่พ่อค้าส่งออกจากการเปลี่ยนแปลงระบบอัตรา
 แลกเปลี่ยนของประเทศ ซึ่งเปลี่ยนจากการ โยงค่าเงินบาทกับทองคำและ ดอลลาร์
 สหรัฐอเมริกา เป็นโยงค่าไว้กับเงินหลายสกุล และใช้วิธีการ กำหนดอัตราแลกเปลี่ยน
 ประจำวัน ทำให้พ่อค้าส่งออกเกิดความไม่แน่ใจในค่านอัตราแลกเปลี่ยนมากกว่า
 แรกก่อน ทำให้เกิดปัญหาในการแข่งขันเนื่องจากต้องกำหนดราคาเพื่อป้องกันการ
 เปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน หรือเกิดปัญหา การขาดทุนเนื่องจากการ เปลี่ยน
 แปลงของอัตราแลกเปลี่ยนได้ ทำให้ผู้ส่งออกบางรายอาจจะ เลือกใช้วิธีป้องกันตนเอง
 ในทางที่อาจจะก่อให้เกิดผลเสียต่อการส่งออกได้ เช่น โดยการขายสินค้านั้น ๆ
 ระบายการค้าชั่วคราว หรือทำการขึ้นราคาสินค้า เป็นต้น ดังนั้น วิธีที่พ่อค้าส่งออกอาจ
 จะใช้ เพื่อป้องกันความเสี่ยงของตน ก็อาจทำได้โดยการขายเงินตราต่างประเทศ
 ล่วงหน้า หรือโดยการระบบอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าไว้ในสัญญาซื้อขาย ซึ่งวิธีการ
 ขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้านี้ พ่อค้าส่งออกควรจะกระทำในกรณีที่ได้ทำการศึกษา
 ถึงอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นในอดีตและแนวโน้มของอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคตโดย
 รอบคอบแล้ว เนื่องจากการขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าหรือการ ระบบอัตราแลกเปลี่ยน
 ล่วงหน้าไว้ในสัญญาซื้อขายอาจจะไม่ก่อให้เกิดผลดีแก่พ่อค้าเสมอไป ถ้าเป็น
 ที่ปรากฏออกมาว่าอัตราแลกเปลี่ยนในอนาคต มีอัตราสูงกว่าอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้า
 ที่ตกลงกันในขณะนี้ นอกจากนี้พ่อค้าส่งออกอาจจะป้องกันความเสี่ยงของตน โดย
 วิธีการ กำหนดราคาขายและสกุลเงินที่ใช้ชำระ เป็นเงินสกุลแข็ง แต่กรณีนี้ก็อาจจะ
 มีอุปสรรคในแง่ที่ว่าพ่อค้าส่งออกชาวไทยมีอำนาจในการต่อรองต่ำมาก สำหรับรัฐบาล

ก็อาจจะช่วยเหลือพอกำส่งออกได้โดยการโฆษณา การบางอย่าง เช่น การประกัน อัตรากลางเปลี่ยน ควบคุมไม่ให้อัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลงมากเกินไป หรือช่วยรับซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าจากพอกำส่งออกหากบริการในเรื่องนี้ในตลาดยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เป็นต้น นอกจากนี้ พอกำส่งออกก็ควรจะศึกษาให้เข้าใจถึงระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงของตนเอง หรืออาจจะขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งธนาคารพาณิชย์ก็ควรจะหาทางปรับปรุงเจ้าหน้าที่ทางด้านต่างประเทศของธนาคารให้มีประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้น เพื่อให้มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ทางด้านต่างประเทศและการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนแบบใหม่ เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำและแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์แก่พอกำได้เป็นอย่างดี

๒.๒ การที่ประเทศไทยยังขาดกฎหมายควบคุมเกี่ยวกับนายหน้าในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ ทำให้นายหน้าเหล่านี้อยู่นอกเหนือการควบคุมของกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้ง ๆ ที่นายหน้าเหล่านี้เป็นผู้เกี่ยวข้องกับตลาดปริวรรตเงินตราที่สำคัญมากฝ่ายหนึ่ง การควบคุมนายหน้าจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการด้วยกัน คือ

๒.๒.๑ ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถที่จะทราบความเคลื่อนไหวของตลาดระหว่างธนาคารได้ดียิ่งขึ้น โดยขอให้นายหน้าแจ้งอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดระหว่างธนาคารเป็นประจำวัน และปริมาณการซื้อขายในตลาดระหว่างธนาคารของเงินสกุลต่าง ๆ ทุก ๆ วันสิ้นเดือน หรืออาจจะทุก ๆ วันสิ้นสัปดาห์ วิธีนี้จะทำให้ทราบข้อมูลจากตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น ทั้งยังเป็น การตรวจสอบการรายงานการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ยิ่งขึ้น หนึ่งด้วย

๒.๒.๒ การเข้าควบคุมนายหน้าโดยการออกกฎหมายควบคุมโดยตรง จะทำให้ตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศมีระเบียบขึ้น ง่ายต่อการควบคุม และป้องกันกาปฏิบัติในทางที่จะเกิดผลเสียหายต่อระบบโดยนายหน้า ซึ่งจะทำให้

การใช้นโยบายการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศโดยผสมผสานยิ่งขึ้น

๒.๒.๓ การออกกฎหมายควบคุมนายหน้าจะทำให้นายหน้ากลายเป็นสถาบันที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งนี้เพราะถึงแม้ในปัจจุบันนี้ กฎกระทรวงการคลังฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๓ จะได้กำหนดข้อห้ามไว้ไม่ให้บุคคลใดประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปัจจัยชำระเงินตราต่างประเทศ นอกจากจะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี แต่นายหน้าก็ยังดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศได้อย่างเสรีโดยไม่ต้องขออนุญาตจากทางการแต่อย่างใด

ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ดังกรีกต่าง ๆ ข้างต้นนี้จากการที่สามารถเข้าควบคุมการทำงานของนายหน้าได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังอาจทำได้โดยประกาศข้อกำหนดเป็นคำสั่งเพื่อขอให้นายหน้ามาขอรับใบอนุญาตตามแบบฟอร์มที่ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือกระทรวงการคลังกำหนดขึ้น พร้อมทั้งกำหนดเงื่อนไขที่นายหน้าจะต้องปฏิบัติตาม โดยในระยะแรกไม่ควรจะเข้มงวดมากนัก ซึ่งการจัดระเบียบของสถาบันนายหน้าอาจจะต้องใช้เวลาบ้าง แต่ก็ควรจะทำ เพราะจะเกิดผลดีในระยะยาว เป็นการสร้างรากฐานที่มั่นคงส่วนหนึ่งของตลาดปริวรรตเงินตราไว้ในอนาคต ทั้งยังเป็นการสนับสนุนการพัฒนาตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ เพื่อเป็นการสนองตอบปริมาณธุรกิจเงินตราต่างประเทศที่ทวีสูงขึ้นเรื่อย ๆ และมีความสลับซับซ้อนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ด้วย

๒.๓ ปัญหาความล่าช้า ความสับสน และความไม่ครบถ้วนของข้อมูลในรายงานของธนาคารพาณิชย์เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของปริมาณการซื้อขายและของอัตราแลกเปลี่ยน ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับข้อมูลล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ และทำให้ไม่สามารถเห็นข้อมูลที่ชัดเจนและไม่ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของการซื้อขายเงินตราต่างประเทศและของอัตราแลกเปลี่ยน อันจะก่อให้เกิดผลเสียต่อการติดตามความเคลื่อนไหวในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศอย่างใกล้ชิด เพื่อการระดมข้อมูลให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางค่าน

การชำระ เงินกับต่างประเทศ และ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์อื่นจะเป็นประโยชน์ต่อการรักษาเสถียรภาพของการชำระ เงินกับต่างประเทศ เสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน ความมั่นคงทางการเงิน และ เศรษฐกิจของประเทศได้ ปัญหาต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้นนี้และขอเสนอแนะสามารถแยกออกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้ คือ

๒.๓.๑ การรายงานปริมาณการซื้อขายและฐานะทั้งทางด้านการเงินและดวงหน้าของธนาคารพาณิชย์ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประจำทุกวัน ในแบบ ล.ป. ๑๑๗ ซึ่งจะต้องส่งในวันรุ่งขึ้นนั้นมักจะมีการส่งให้ล่าช้ามาก บางครั้งนับเป็นสัปดาห์โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ใหญ่ ๆ ที่มีปริมาณการซื้อขายมาก ทั้งนี้เพราะธนาคารพาณิชย์เป็นจำนวนมากยังขาดระบบการทำงานที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ การแก้ไขความล่าช้าของธนาคารพาณิชย์อาจทำได้โดยการ ออกหนังสือเวียนไปยังธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ให้ยื่นรายงานต่อธนาคารแห่งประเทศไทยให้เคร่งครัดยิ่งกว่าเดิม

นอกจากนี้ ตามรายงานแบบ ล.ป. ๑๑๗ จะรายงานให้ทราบยอดการเคลื่อนไหวของเงินทุนจากต่างประเทศของธนาคารพาณิชย์ที่เข้ามาและ เงินทุนที่ออกไปเท่านั้น แต่ไม่สามารถทราบแหล่งที่มาของเงินทุนเลย ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทย จึงควร จะกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์แจ้งให้ทราบว่า กู้ยืมเงินมาจากแหล่งใด จำนวนเท่าใด มีวัตถุประสงค์อย่างไร หรืออาจจะให้ธนาคารพาณิชย์ขออนุญาตเมื่อจะกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ เพื่อเป็นการช่วยในการควบคุมการขยายตัวของปริมาณเงิน และหนี้ต่างประเทศระยะสั้น หรืออาจจะปรับปรุงแบบ ล.ป. ๑๑๗ โดยให้ธนาคารพาณิชย์แจ้งปริมาณและแหล่งที่มาของเงินกู้ยืมจากต่างประเทศในใบแนบอีกใบหนึ่งก็ได้

๒.๓.๒ รายงานประจำเดือนแสดงการซื้อขายและอัตราแลกเปลี่ยนของธุรกิจล่วงหน้าตามแบบ ล.ป. ๑๖๒ ของธนาคารพาณิชย์นั้น เป็นอัตราล่วงหน้าสูงสุดและต่ำสุดในรอบเดือนเท่านั้น และยัง เป็นอัตราที่คละ กั้นระหว่างอัตราระหว่างธนาคาร และอัตราซื้อขายกับลูกค้า ทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่สามารถที่จะทราบความเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าได้โดยละเอียดเท่าที่เป็นเช่นไร ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงควรให้ธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคาร แจ้งอัตรา

ล่วงหน้าให้แก่นักการแห่งประเทศไทยเป็นประจำวันในแบบฟอร์มที่ธนาคาร เป็นผู้กำหนด โดยอาจจะให้แจ้งเฉพาะสกุลเงินที่มีการซื้อขายกันมากที่สุดก่อน และในแบบฟอร์มนี้ก็ควรจะมีการแยกของแสดงอัตราระหว่างธนาคาร และอัตราซื้อขายกับลูกค้าสำหรับเงินแต่ละสกุลเพื่อให้เห็นข้อมูลชัดเจนขึ้น ซึ่งในปัจจุบันนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยติดตามความเคลื่อนไหวในตลาดเงินตราต่างประเทศได้ก็โดยการสอบถามทางโทรศัพท์กับนายหน้าและธนาคาร พาณิชย์โดยตรง

๒.๓.๓ ทนุรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนอาจจะมีส่วนช่วยสนับสนุนการส่งสินค้าออกและลดค่าใช้จ่ายในการนำสินค้าเข้าได้ โดยการปรับอัตราซื้อขายกับธนาคาร พาณิชย์ให้สูงขึ้นในฤดูส่งสินค้าออก เพื่อให้ผู้ส่งออกมีรายได้ส่งออกคิดเป็นเงินบาทสูงขึ้น และปรับอัตราซื้อขายให้ต่ำลงเมื่อถึงฤดูนำสินค้าเข้า ทำให้ผู้นำเข้าชำระเงินบาทในการนำเข้าอันลดลง ซึ่งจะเป็นผลให้ราคาสินค้าเข้าอยู่ในระดับต่ำและอาจทำให้ราคาสินค้าในตลาดทั่วไปลดลงด้วย แต่อาจจะมีปัญหาในแง่ที่ว่า ทนุรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนจะต้องขาดทุนจากการปริวรรตเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทั้งยังทำให้ราคาสินค้าเข้าประเภทนมเพื่อยูกอง ซึ่งเป็นผลให้มีการสั่งซื้อสินค้าประเภทนี้เข้ามาเพิ่มขึ้น แต่ในบางกรณีการที่ราคาสินค้าจะถูกกลงหรือไม่ก็ขึ้นกับภาวะเงินเฟ้อในประเทศ อัตราการเพิ่มของค่าจ้างในประเทศ ตลอดจนการที่ผู้ขายจะยอมลดราคาขายลงเมื่อต้นทุนลดลงหรือไม่ นอกจากนี้ การเข้าแทรกแซงของทนุรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนด้วยวิธีนี้อาจจะมีข้อเสียอีกประการหนึ่งคือ ทำให้ธนาคาร พาณิชย์ฉวยโอกาสเลื่อนกำหนดการชำระหนี้ต่างประเทศมาอยู่ในระยะที่มีสินค้าเข้าและพยายามกู้เงินจากต่างประเทศเข้ามาขายให้ทนุรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนในระยะฤดูส่งสินค้าออก ซึ่งจะเป็นผลให้ทนุรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนขาดทุนในการปริวรรตเงินตรามากขึ้น ซึ่งกรณีเช่นนี้ก็อาจจะแก้ไขได้โดยการควบคุมการนำเข้าและการนำเงินออก ตลอดจนติดตามฐานะต่างประเทศของธนาคาร พาณิชย์อย่างใกล้ชิด

ในกรณีที่มีการ เก็งกำไร ผู้รักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนอาจมีบทบาทสำคัญในการช่วยระงับหรือผ่อนคลายภาวะกดดันที่เกิดขึ้นในตลาดเงินตราต่างประเทศ โดยการเข้าแทรกแซงในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศ ซึ่งการที่ผู้รักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนมีบทบาทสำคัญในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศไ้มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ก็จะต้องมีการปรับระบบการรับข้อมูล และมีการติดตามความเคลื่อนไหวในตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศอย่างใกล้ชิดอยู่เสมอ จะทำให้ผู้รักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนสามารถทำประโยชน์ในการรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน ตลอดจนการพัฒนาตลาดปริวรรตเงินตราต่างประเทศให้มีระเบียบและกว้างขวางกว่าเดิมได้

๓. ทางคันรระบบการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินของประเทศไทย

๓.๑ ปัญหาเกี่ยวกับความยุ่งยากในการที่จะเข้าใจกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เนื่องจากมีการ ออกกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินอยู่ตลอดเวลา ทั้งที่ออกเป็นกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงการคลัง ประกาศเจ้าพนักงาน คำสั่งให้ไว้แล้วแต่ยังขาดการประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย และหนังสือเวียนต่าง ๆ เกี่ยวกับการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ทำให้เกิดความสับสนในการใช้ จึงควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ออกในรูปแบบต่าง ๆ ให้เป็นหมวดหมู่เดียวกันและง่ายต่อการอ้างอิงและเข้าใจ รวมทั้งจัดทำคู่มือในการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เพื่อพ่อค้าและประชาชนโดยทั่วไปเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินเพื่อจะปฏิบัติได้ถูกต้อง ซึ่งเท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ คู่มือการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินยังมีใช้อยู่ภายในวงจำกัด คือ เฉพาะเจ้าหน้าที่ของธนาคาร และตัวแทนอนุญาตเท่านั้น

๓.๒ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับการควบคุมการชายเงินตราต่างประเทศของบุคคลรับอนุญาต ซึ่งมีการชายเกินกว่าที่บุคคลรับอนุญาตได้รับมอบอำนาจให้ชายได้ โดยการไม่รายงานการซื้อขายเงินตราต่างประเทศให้ถูกต้องตามที่ เป็นจริง ธนาคาร

แห่งประเทศไทยควร จะออกกฎข้อบังคับการ ปฏิบัติงานของบุคคลรับอนุญาตให้ เข้มงวด
ขึ้น เพื่อป้องกันมิให้เงินตราต่างประเทศรั่วไหลออกนอกประเทศ รวมทั้งการจัด
ให้มีระบบการตรวจสอบการ ประกอบธุรกิจของบุคคลรับอนุญาตที่ เข้มงวดและจริงจัง
มากขึ้น โดยเฉพาะ การออกไปตรวจสอบในสถานที่ปฏิบัติการ ของบุคคลรับอนุญาต
และ การตรวจสอบสมมุติฐาน.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย